

drig har hørt Duffer i den Retning, før de bleve fødte i det ærede Medlems Hjerne og paa hans Læber. Men saa er det ogsaa blevet til et stort folkeligt Spørgsmaal, og paa Grundlag af abstrakte Sætninger eller paa Grundlag af Partipolitik, eller hvad det nu er, skal saa pludseligt den hele bestaaende Tilstand i Landets Kommuner forandres uden Hensyn til Eiendom eller Eiendomsinteresser eller bestaaende Trang, kort sagt uden Hensyn til de virkelige Forhold. Det er af den Slags Love, som gjøre, at jeg for mit Vedkommende paa det Bestemteste maa vægre mig ved at stille mig paa samme Side som den, hvorpaa de Herrer staa, der i dette Øieblik have indbragt en Mistillidserklæring til Ministeriet. Jeg kan ikke se Andet — og jeg har tidligere haft Leilighed til at sige det — end at den Politik, som har dikteret de Herrer den Maade, hvorpaa de have behandlet foreliggende Sager, er blot og bar Partipolitik. „Vi ere Flertallet, vi ville have Magten,“ — det er det, der bliver tilbage; men selv her saa undrer det mig, at de Herrer ikke have taget anderledes fat, at de ikke have forstaaet at lægge større og kraftigere Anskuelser for Dagen, at de ikke have mødt os med ganske andre positive Spørgsmaal end de usle og smaa Spørgsmaal, der nu i Virkeligheden adskille os, end den Slags tomme Spørgsmaal, som Fæstesagen og den kommunale Valglov i Virkeligheden ere. Jeg tilstaa, at jeg heller ikke vilde have ventet saa længe som de ærede Medlemmer, naar jeg havde troet at burde fremkomme med en Adresse som den foreliggende. Ganske den samme Situation, der er tilstede nu, havde vi jo ved Sessionens Begyndelse, og jeg vilde utvivlsomt i de Herrer's Sted ikke have ventet saa længe med at gjøre det Skridt, de nu have gjort. Den simple og rene Sagernes Stilling er imidlertid den, at de Herrer sige: „Vi ere Flertallet, og vi ville som Flertallet have Magten.“ og det kan jeg forstaa, om jeg end ikke kan billige det. De Herrer paaberaabe sig, at vi i vor Forsatning have nedlagt det parlamentariske System. Før var der flere af de ærede Jøgere for det nuværende Flertal, som heftigt bekæmpede dette samme parlamentariske System baade paa Valgmøder, i Avisartikler og paa mange andre Maader, her i denne Sal og udenfor den; nu er det anderledes, nu ere de ivrige Venner af dette samme parlamentariske System. Jeg kan ganske vist finde dette Standpunkt ganske tilfredsstillende, idet ogsaa jeg finder, at vor Forsatning hjemler det parlamentariske System; men vel at mærke: heldigvis er dette System tillige noget høieligt, det er ikke saaledes at faae fat paa, det er ikke en saadan mekanisk Indretning, som kan benyttes til enhver Tid, hvor man finder det bekvemt. Nei, den kræver visse Forudsætninger, visse Betingelser for, at den skal kunne anvendes. Forsatningen hjemler Systemet og hjemler det ikke, — det beror Altsammen paa Omstændighederne. Uagtet man

i det Land, hvorfra Mønstret er taget, gennem Aarhundreder har havt den samme Forsatning, saa er det dog neppe mere end et Par Menneftaldre siden, at det parlamentariske System ret har arbejdet sig frem; det er altsaa noget forholdsvis Nyt selv i England, at Underhusets Ledere danne Ministeriet, at hele Vægten ligger der, Bevægelsen udgaar derfra, medens det, som sagt, Aarhundreder igennem har været helt anderledes. Ja, jeg veed jo nok, at det ikke tillades af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds at dvæle ved Exempler fra England, selv ikke hvad det parlamentariske System angaar; men jeg kan dog ikke undlade at paapege, at ogsaa i England kræver Systemets Anvendelse visse Forudsætninger og Betingelser. Alle anerkjende saaledes, at, naar Flertallet i Underhuset skal gjøre sin Magt gjældende, saa maa der Noget til, som hedder „den offentlige Mening“. De Herrer ville overalt se fremhævet, hvilken Betydning alle Mennefter i England tillægge den offentlige Mening. Saa er der endvidere i England en dygtig Presse; men hvor er den dygtige Presse, som skulde hjælpe de Herrer derovre paa den anden Side til at faae og beholde Magten? De Herrer have nogle Blade i Provindserne, og jeg skal ikke nedsette disse Blades Betydning, men saavidt mig bekendt have de Herrer ikke et eneste Organ i Pressen, der har Indflydelse over hele Landet, om der end ganske vist er en Del andre Indflydelser, de kunne gjøre gjældende. Saa er der ogsaa et Landssting, med Hensyn til hvilket man forleden Dag bestyldte mig for at have en „fix Ide“; men til Uheld for de Herrer findes som sagt denne „fixe Ide“ i Grundloven og ikke hos mig. Jeg skal ikke tale om Forskjellen mellem vort Landssting og det engelske Overhus eller andre Landes Forstefammer. De Herrer have faaet dette Landsstings Indflydelse at føle. Jeg har ikke Forestilling om Hans Majestet Kongens Hensigter; men jeg kan dog ikke negte, at jeg kunde tænke mig og tænke mig med en vis Grund, at endogsaa dette deres Skridt, der betegnes ved Adressen, og de yderligere Skridt, som formodentlig denne deres Adresse vil medføre, kunne have til Følge, at det, som man ganske vist ikke har tænkt paa, skulde blive Følgen deraf, nemlig at Hans Majestet kalder et mere udpræget Landsstingsministerium end det, vi nu have, og jeg vil sige de Herrer, at er der Noget, der fremhever Landsstingets Betydning paa Folkethingets Beføjning, saa er det den hele Politik, som de Herrer følge. Det er de Herrer's Politik, som lader Landsstinget komme i den Stilling, at det er Landsstinget, der mere end Folkethinget gjør det reelle, det virkelige Lovgivningsarbejde. Det er dette, at Partistandpunktet her bliver udpræget i Stort og i Smaat overfor Spørgsmaalet om at faae Sagerne tilendebragte, som naturligvis giver Landsstinget en større Indflydelse, end det